

Sprawa: Odpowiedź na petycję o dodanie w Ordynacji podatkowej przepisu pozwalającego na ukaranie karą porządkową osób naruszających powagę organu w lokalu organu podatkowego lub wnoszących do organu takie podanie

Znak sprawy: DTS3.056.1.2024

Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Sebastian Adamowicz

Szanowny Panie,

Odpowiadając, na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach¹, na Pana petycję z dnia 30 listopada 2024 roku, zawierającą propozycję dodania w art. 262 § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa², dalej: Ordynacja podatkowa, przepisu pozwalającego na ukaranie przez organ podatkowy karą porządkową osób naruszających powagę organu w lokalu organu podatkowego lub wnoszących do organu takie podanie, uznaję tę propozycję za niezasadną.

1. Propozycja zawarta w petycji i jej uzasadnienie

W petycji zaproponowano dodanie w art. 262 § 3 Ordynacji podatkowej po pkt 3 pkt 4 w brzmieniu: "4) osób naruszających powagę organu w lokalu organu podatkowego lub wnoszących do organu takie podanie". W uzasadnieniu petycji wskazano, że zgłoszona propozycja służy zapewnieniu powagi postępowania podatkowego. Podobny przepis w Ordynacji podatkowej (art. 262 § 3 pkt 2) dotyczy rozprawy. W uzasadnieniu wskazuje się, że proponowany przepis nawiązuje do art. 109 rozporządzenia z 928 r. o postępowaniu administracyjnym.

2. Stanowisko Ministra Finansów

Przepisy art. 262 § 1 i 3 Ordynacji podatkowej mają następujące brzmienie:

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 870.

² Dz.U. z 2025 r. poz. 111.

Art. 262

§ 1. Strona, pełnomocnik strony, świadek lub biegły, którzy mimo prawidłowego wezwania organu podatkowego:

- 1) nie stawili się osobiście bez uzasadnionej przyczyny, mimo że byli do tego zobowiązani, lub
 - 2) bezzasadnie odmówili lub nie dokonali w terminie wyznaczonym w wezwaniu złożenia wyjaśnień, zeznań, wydania opinii, okazania przedmiotu oględzin, przedłożenia tłumaczenia dokumentacji obcojęzycznej lub udziału w innej czynności, lub
 - 2a) bezzasadnie odmówili okazania lub nie przedstawili w wyznaczonym terminie dokumentów, których obowiązek posiadania wynika z przepisów prawa, ksiąg podatkowych, dowodów księgowych będących podstawą zapisów w tych księgach, lub
 - 3) bez zezwolenia tego organu opuścili miejsce przeprowadzenia czynności przed jej zakończeniem,
- mogą zostać ukarani karą porządkową do 3700 zł³.

§ 3. Przepis § 1 stosuje się również do:

- 1) osób trzecich, które bezzasadnie odmawiają okazania przedmiotu oględzin;
- 2) uczestników rozprawy, którzy poprzez swoje niewłaściwe zachowanie utrudniają jej przeprowadzenie;
- 3) osób, którym podatnik zlecił prowadzenie lub przechowanie ksiąg podatkowych lub dokumentów będących podstawą zapisów w tych księgach (biura rachunkowe), jeżeli osoby te bezzasadnie odmówią okazania lub nie przedstawiają w wyznaczonym terminie ksiąg rachunkowych lub dokumentów będących podstawą zapisów w tych księgach.

Przywołane przepisy zawierają rozwiązania mające na celu dyscyplinowanie osób, które zakłócają przeprowadzenie postępowania podatkowego przez organ podatkowy poprzez niewywiązywanie się z ciążących na nich obowiązków. Zachowania lub zaniechania zagrożone karą porządkową zostały wymienione w tych przepisach enumeratywnie.

Jak słusznie zauważył Pan w swojej petycji, ustawodawca jedynie wobec uczestników rozprawy wskazał jako zachowanie zagrożone karą porządkową niewłaściwe zachowanie utrudniające przeprowadzenie rozprawy (art. 262 § 3 pkt 2 Ordynacji podatkowej). Przepisy o rozprawie są zawarte w art. 200a-200d Ordynacji podatkowej. Rozprawa może zostać przeprowadzona jedynie w postępowaniu odwoławczym i tylko w określonych przypadkach.

Rozprawa jest zabiegiem organizacyjnym, za pomocą którego organ prowadzący postępowanie podatkowe może osiągnąć koncentrację postępowania wyjaśniającego w określonym miejscu i czasie. W rozprawie może brać udział nawet kilkanaście osób. Mogą to być osoby, które nie mają miejsca zamieszkania w mieście, w którym jest przeprowadzana rozprawa. Na rozprawie istotne jest, aby wszystkie wezwane na nią osoby mogły się sprawnie wypowiedzieć w taki sposób, aby nie było potrzeby organizowania drugiej rozprawy. Wprowadzenie przez ustawodawcę przepisu pozwalającego na ukaranie karą porządkową uczestników rozprawy, którzy poprzez swoje niewłaściwe zachowanie utrudniają jej przeprowadzenie ma na celu zdyscyplinowanie uczestników postępowania

³ Wysokość kary porządkowej na dany rok jest ustalana na podstawie art. 262a § 2 Ordynacji podatkowej. Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 7.08.2024 r. (M.P. z 2024 r. poz. 744) wysokość kary porządkowej na rok 2025 wynosi 3700 zł.

podatkowego i zapobieżenie przedłużania rozprawy, a w konsekwencji także przedłużenia postępowania podatkowego.

W odniesieniu do Pana propozycji wprowadzenia przepisu pozwalającego na ukaranie przez organ podatkowy karą porządkową osób naruszających powagę organu w lokalu organu podatkowego informuję, że ustny charakter rozprawy stanowi wyjątek w odniesieniu do ogólnej zasady pisemności postępowania podatkowego. Zgodnie z art. 126 § 1 Ordynacji podatkowej sprawy podatkowe załatwiane są na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Postępowanie podatkowe jest w głównej mierze prowadzone pisemnie, a bezpośredni kontakt z organem następuje jedynie w sytuacjach szczególnych takich jak przesłuchanie świadka lub strony czy konieczność osobistego stawienia się strony przy przeprowadzaniu dowodu. Z uwagi na, co do zasady, pisemny charakter postępowania podatkowego, ustawodawca uznał, że ochrona powagi postępowania podatkowego jest wystarczająco zabezpieczona poprzez zagrożenie karą porządkową zachowań lub zaniechań enumeratywnie wymienionych w art. 262 § 1 i 3 Ordynacji podatkowej.

Zwracam także uwagę, że przepisy art. 262 § 1 i 3 Ordynacji podatkowej dotyczą działań lub zaniechań w toku postępowania podatkowego, a Pana propozycja wymierzania kary porządkowej osobom naruszającym powagę organu w lokalu organu podatkowego nie ma związku z toczącym się postępowaniem podatkowym. Nie uważam za konieczne nawiązanie do regulacji zawartej w art. 109 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym⁴ w zakresie możliwości nałożenia kary za „nieprzystojne zachowanie się w urzędzie”.

W odniesieniu zaś do Pana propozycji wprowadzenia przepisu pozwalającego na ukaranie przez organ podatkowy karą porządkową osób wnoszących podanie, które narusza powagę organu podatkowego informuję, że ustawodawca w Ordynacji podatkowej kompleksowo uregulował kwestię treści podania. Zgodnie z art. 168 § 2 Ordynacji podatkowej podanie powinno zawierać co najmniej treść żądania, wskazanie osoby, od której pochodzi, oraz jej adres (miejsca zamieszkania lub zwykłego pobytu, siedziby albo miejsca prowadzenia działalności) lub adres do doręczeń w kraju, identyfikator podatkowy, a w przypadku nierezydentów - numer i serię paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość, lub inny numer identyfikacyjny, o ile nie posiadają identyfikatora podatkowego, a także czynić zadość innym wymogom ustalonym w przepisach szczególnych. Podanie powinno być również podpisane (art. 168 § 3 Ordynacji podatkowej).

Ustawodawca nie zdecydował się na nawiązanie do art. 109 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym w zakresie możliwości nałożenia kary za „wniesienie do urzędu podania, które zawiera wyrażenia nieprzystojne, lub jest utrzymane w tonie niewłaściwym i nieodpowiadającym godności urzędu”. Współczesny ustawodawca, formułując wymogi co do treści podania, skupił się na wskazaniu konieczności zamieszczenia elementów mających na celu umożliwienie organowi poprawne zidentyfikowanie treści żądania podatnika oraz ustalenie jego tożsamości. Proponowana w petycji regulacja zawiera zbyt restrykcyjne mechanizmy w odniesieniu do celów, jakie miałyby zostać osiągnięte. Ustawodawca zapewnił

⁴ Dz.U. 1928 nr 36 poz. 341.

ochronę powagi postępowania podatkowego poprzez przepisy już zawarte w Ordynacji Podatkowej, w tym przepisy dotyczące kar porządkowych zamieszczone w art. 262 § 1 i 3 Ordynacji podatkowej. Z uwagi na powyższe Minister Finansów uznaje proponowane w petycji zmiany za niezasadne.

Z wyrazami szacunku,

Beata Rogowska-Rajda
Dyrektor
Departament Systemu Podatkowego